

בחינת הצורך באסדרת מערך מקצוע – טיפול קוסמטיקה

מאי 2020

פרק א' – מבוא והגדרת הבעיה

1. רקע

- מקצוע הקוסמטיקה אינו נחשב מקצוע רפואי, לא נדרש רישיון לעסוק בו והוא אינו מפוקח על ידי משרדי הבריאות ומשרד העבודה. בנוסף לכך, אין חלוקה מוגדרת ובהירה בין סוג הטיפולים שקוסמטיקאית / קוסמטיקאי רשאי לבצע ובין סוג הטיפולים הנחשבים עיסוק ברפואה שרק רופאים רשאים לבצע, והגבולות בין סוגי הטיפולים הולכים ומיטשטשים.
- כך, בעלי מקצועות שאינם רופאים, ובכלל זה העוסקים בטיפולי קוסמטיקה, גולשים לעיתים לטיפולים שרק רופא מוסמך לעסוק בהם, והדבר עלול לסכן את בריאות המטופל. העוסקים בטיפולי קוסמטיקה גם אינם מחויבים לעבור הכשרות ועוסקים בו גם קוסמטיקאים / קוסמטיקאיות שאין בידיהם הידע המקצועי המאפשר טיפול בטוח ויעיל¹.
- האגף לאסדרת עיסוקים במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים החל בתהליך סדור לבחינת הצורך באסדרת המקצוע בהתאם למתודולוגיה המקצועית של האגף, אשר כוללת את השלבים הבאים:
  - א. הגדרת הבעיה ויעדי מדיניות
  - ב. אפיון המצב הקיים – ניתוח מאפייני הענף בישראל
  - ג. סקירה בינלאומית
  - ד. ניהול סיכונים / ניתוח עיסוקים (ניתוח ראשוני)
- במידה ויוחלט באגף להמשיך את הליך האסדרה יבוצעו הפעולות הבאות:
  - א. מתווה אסדרה – עקרונות וחלופות (הגדרת הפעולות ותוכניות הלימוד)
  - ב. מתווה אסדרה – שלבי התארגנות במשק
  - ג. קביעת מנגנון האכיפה
  - ד. השפעות האסדרה על המשק בהיבטים כלכליים
  - ה. חקיקה (חוק ראשי, תקנות ביצוע, הכשרה ואגרות)
- כחלק מתהליך האסדרה לפי מתודולוגיה זו, מבצע האגף תהליך של בחינת השפעת האסדרה על המשק (RIA), אשר במסגרתו מקיים האגף שיח עם בעלי העניין בנושא העיסוק בקוסמטיקה ובמקביל בוחן את ישימות ההחלטות שהתקבלו.

¹ דוח מבקר המדינה, אסדרת תחום הטיפולים והניתוחים הפלסטיים האסתטיים, 2018

2. מטרות האסדרה – הגדרת הבעיה ויעדי מדיניות

- במסגרת חוק יסוד חופש העיסוק נקבע כי "כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד" וכי "אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו"².
- בהתאם לעקרונות חוק זה, נקבע כי אחת התכליות המאפשרת הגבלת העיסוק, הינה במקרים בהם קיים סיכון לציבור - דהיינו, בעיסוקים בהם נדרשת רמה גבוהה של ידע ומקצועיות בכדי למנוע / להפחית את המסוכנות לציבור.
- מזה מספר שנים משגשג שוק הניתוחים הפלסטיים, טיפולי הלייזר וטיפולי היופי – כגון טיפולים להסרת השיער וטיפול לעיכוב תהליך ההזדקנות (Anti aging). על טיפולים אלו נכתב בדוח מבקר המדינה לשנת 2004 כי הם "כרוכים, לעתים, בפעולות פולשניות ובשימוש במכשור ובחומרים העלולים לגרום נזק, לעתים בלתי הפיך, כמו שיתוק ונכות, וכן עלולות להתפתח בעיות נפשיות בעקבות טיפול לקוי"³.
- לפיכך, מטרת בחינת הצורך באסדרה הינה למפות את העיסוק במקצועה הקוסמטיקה כיום, לעמוד על כשלי השוק המאפיינים את שוק הקוסמטיקה בארץ ולבחון אסדרות דומות במדינות נוספות.
- במידת הצורך ובשלב הבא יידרש לאפיין את הדרישות מבעל מקצוע מעין זה (להלן – "קוסמטיקאי / קוסמטיקאית") ולהבטיח כי יהיו לעוסקים בטיפולי קוסמטיקה הכישרים הנדרשים למניעת/הפחתת המסוכנות בטיפולים בקרב לקוחותיהם.

3. שיטת העבודה

העבודה נחלקה למספר שלבים עיקריים:

3.1 מיפוי המצב הקיים

- במסגרת שלב זה בוצע מיפוי של המצב הקיים כיום בישראל, בהתייחס לנושאים הבאים:
- כמות העוסקים בטיפולי קוסמטיקה בישראל, השכלתם, הכשרתם, מיומנויותם.
  - המסגרת החוקית משפטית של טיפול קוסמטי.
  - לשם מיפוי המצב הקיים, התקיימו פגישות עם הגורמים הבאים:
  - האגף להכשרה מקצועית במשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים
  - משרד הבריאות
  - קוסמטיקאיות פרטיות
  - בתי ספר לקוסמטיקה
  - מכונים להשתלמות טיפולים בתחום הקוסמטיקה
  - איגוד הקוסמטיקאיות (מר אבי ונציה, יו"ר האיגוד, פרש מהאיגוד במהלך הבדיקה)
- במסגרת הפגישות עם גורמים אלו נאספו גם מסמכים ששימשו בסיס לעבודתנו.

² ח"י: חופש העיסוק, סעיף 3.
³ מבקר המדינה, דוח שנתי 55 לשנת 2004: פיקוח משרד הבריאות על מרפאות ומכונים פרטיים, עמ' 593.

3.2 סקירה בינלאומית

במסגרת שלב זה, בוצע ניתוח של אסדרת המקצוע או מקצועות משיקים במדינות מערביות. הסקירה התמקדה בנושאים שונים המנויים בנספח א'. להלן, רשימת המדינות שנסקרו: צרפת, גרמניה, קנדה, ארה"ב⁴.

4. מושגי יסוד

- **אפילציה** – אפילציה (או אלקטרוליזיס) היא תהליך הלחמה של פריצות נימי דם (כאשר הנימים ניפגשים עם המטריקס נוזרות שערות). השיטה מוגדרת כקוסמטית. ביישומה מלחימים את נימי הדם ומנתקים אותם מהמטריקס, תהליך המוביל להסרת שיער לצמיתות מהגוף. הטיפול מתבצע על ידי החדרת מחט דקיקה מיוחדת לאפילציה לזיקק השערה, העברת זרם חשמלי אשר צורב את השורש ובכך מנתק ומונע צמיחת שיער חוזרת והוצאת השיערה באמצעות פינצטה. הטיפול באפילציה במחט חשמלית נעשה במהלך סדרת מפגשים.
- **בוטוקס (בוטולונים טוקסין)** – הזרקה של רעלן בוטולינוס לתוך השרירים, מתחת לקמטים בפנים, גורמת להרפיה של שרירים אלה, וכתוצאה מכך, להחלקה של העור שמעליהם. החלקה של קמטים, נראית בדרך כלל, שלושה ימים לאחר הטיפול, ונראית בצורה מקסימלית, שבועיים, לאחר ההזרקה. השרירים המטופלים שבים לתפקד בהדרגה, וחוזרים, בדרך כלל, למראם הקודם, שלושה עד ארבעה חודשים, לאחר הטיפול. ניתן לחזור ולטפל בשרירים, כדי לשמור על מראה עור חלק
- **ג'אול** - יחידת מידה ממערכת היחידות הבינלאומית (SI) לאנרגיה ועבודה
- **חומצה היאלורונית** – חומרי מילוי קמטים על בסיס חומצה היאלורונית מיועדים להזרקה לדרמיס האמצעי והעמוק לתיקון קמטים קלים עד עמוקים, תיקון שקעים ואי סימטריות, הקניית נפח לאזורים שונים בפנים, תיקון ליפואטרופיות, מילוי צלקות אקנה ועוד. בטכניקה זו, ניתן לעצב מחדש את צורתו של האף, ליצור עצמות לחיים גבוהות יותר, להפוך שפתיים למלאות יותר וכדומה.
- **מזותרפיה (MicroNeedling)** - טיפול באמצעות מכשיר, הכולל מחטים קטנות ודקות. המטפלת עוברת עם המכשיר על כל אזורי העור המיועדים לטיפול. הדקירות אינן כואבות כיוון שהמקום מאולחש באמצעות משחה. הדקירות הללו גורמות להרס מבוקר של החלק החיצוני בעור, ומעודדת ייצור של תאי עור חדשים ובריאים, רעננים וצעירים יותר. הפעולה מעודדת גם ייצור של קולגן חדש, אותו חלבון האחראי על מוצקות העור. מרכיבים נוספים של העור עוברים הרס מבוקר ולאחר מכן בנייה מחדש, בצורה תקינה יותר.
- **IPL** - טכנולוגיה המשמשת את העוסקים בתחום הקוסמטיקה לטיפול הסרת שיער וחיידוש העור ומשמשת ורופאים בטיפולי רפואת עור. הטכנולוגיה מבוססת על מקור אור בספקטרום רחב, בדרך כלל באורך גל של 500–1,200 ננומטר (אור נראה ותת-אדום). מכשיר הפועל בטכנולוגיה זו שולח הבזקי אור בעוצמה גדולה ובספקטרום רחב. האור עובר דרך העור הבהיר יחסית ופוגע בריכוזי מלנין גבוהים - בהם בסיס השיער (הכהה בהרבה מהעור) וכתמים. בהיחסמו בגופים כהים אלו הופכת אנרגיית האור לאנרגיית חום הממיסה והורסת את התאים. הפולסים הם מהירים והכאב המורגש הוא מינימלי.

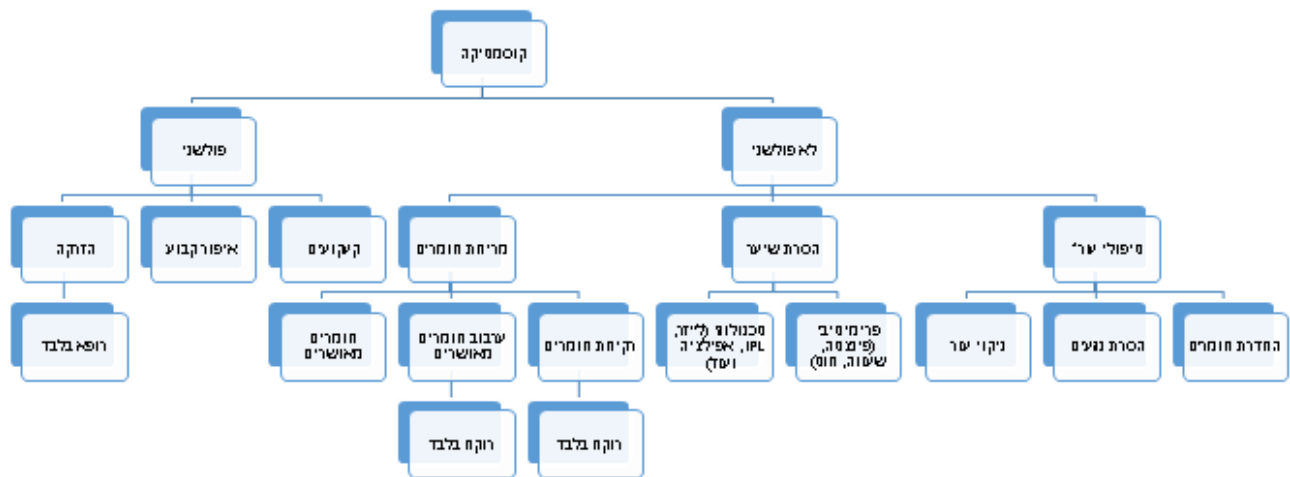
⁴ נבחנו המדינות קליפורניה, מישיגן ומונטנה.

- **פילינג** – (קילוף העור) הליך קוסמטי בו תאי עור מתים מוסרים מהשכבה העליונה של העור ותאים חדשים נחשפים למתן מראה בריא וצעיר יותר. קילוף עור יכול להתבצע במספר דרכים ביניהם מקלחת פשוטה, סיבון באמצעות לופה, שימוש בחומרים כימיים או קילוף באמצעות לייזר.

פרק ב' – מצב קיים

1. מיפוי פעולות - העוסקים בתחום טיפולי הקוסמטיקה⁵

- על מנת להבין את המצב הקיים בישראל וכן את הפער אל מול המצב הקיים בחו"ל יש צורך תחילה להציג את מיפוי הפעולות הנעשות על ידי העוסקים בטיפולים קוסמטיים בישראל.
- יובהר כי לא כל העוסקים בטיפולים בתחום הקוסמטיקה מבצעים את כל הפעולות ויש עוסקים שונים המתמחים בפעולות ספציפיות בלבד (לדוגמא רק טיפולי פנים ועור ללא הסרת שיער במכשירים טכנולוגיים וכדומה).

2. נתונים כללי

- על פי האגף להכשרה מקצועית, בהתבסס על הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הערכה היא כי כיום יש בישראל כ- 12,000 עוסקים בתחום טיפולי הקוסמטיקה.
- מאז שנת 2010, דהיינו במהלך 10 השנים האחרונות הוכשרו בהכשרה מקצועית בקורס "קוסמטיקה דרגה 1" כ- 7,000 קוסמטיקאים / קוסמטיקאיות⁶.
- על פי הערכות של גורמים איתם נפגשנו⁷, הערכה היא כי בישראל במהלך השנים הוכשרו כ- 120,000 קוסמטיקאים / קוסמטיקאיות.
- על פי הערכות של יו"ר ארגון הקוסמטיקאיות לשעבר, מר אבי ונציה יש כ- 60 אלף קוסמטיקאים / קוסמטיקאיות פעילות. מתוכן כ- 50% לא עברו הכשרה של משרד העבודה.

⁵ מיפוי הפעולות נעשה בהתבסס על הפגישות שקיימנו עם גורמים בשוק (התרשים הוצג לקוסמטיקאיות).

⁶ נתון שהתקבל מהאגף להכשרה מקצועית גבי לובה נגדאי מפקחת מקצועית ארצית ענף טיפוח החן משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

⁷ מר אבי ונציה יו"ר ארגון הקוסמטיקאיות שסיים את תפקידו במהלך חודש אפריל – מאי 2020.

• כיום בישראל כ- 25 בתי ספר המוכרים על ידי משרד העבודה להעניק תעודת מקצוע "קוסמטיקה דרגה 1".

• קורס קוסמטיקה דרגה 1 אורך 620 שעות (כשנה וחצי).

3. תפקיד העוסקים בתחום טיפולי הקוסמטיקה⁸

• **מטרת על:**

מתן שירות ללקוח כשבבסיסו אבחון העור, בניית תכנית טיפול, טיפוח ושיפור מראה העור.

• אבחון עור על ידי תשאול, מגע, הסתכלות ובאמצעות מנורות אבחון.

• ניקוי העור על ידי שימוש בתכשירי ניקוי קוסמטיים.

• שימוש בסוגי פילינג שונים.

• עיסויים קוסמטיים בטכניקות שונות.

• ניקוי עמוק תוך הפעלת שיקול דעת של הקוסמטיקאי / קוסמטיקאית בבחירת חומר ההתפחה ושימוש במכשור חשמלי רלוונטי

• חיטוי העור באמצעות מכשור חשמלי או תכשירים ייעודיים לכך

• שימוש בסוגי מסכות שונים בהתאם לסוג ומצב העור

• שימוש במכשירים גלווניים, US, לייזר LLLT, אלקטרופורציה להמסת שומן ו/או סיוע בשמירה על הידרציה/לחות העור

• שימוש בקרמים שונים לעור

• היבטים וטכניקות באיפור לאחר טיפול קוסמטי

• צביעה ועיצוב גבות

• צביעת ריסים

• הרחקת שיער בשיטות שונות

4. מסגרת חוקית ורגולטורית

חקיקה

• בחקיקה הישראלית לא קיים חוק המתייחס באופן ספציפי לעיסוק בטיפולי קוסמטיקה. יחד עם זאת בחלק מהפעולות אשר מבצעים הקוסמטיקאים / הקוסמטיקאיות קיימות הגדרות בחוקים שונים השופכים אור על המותר והאסור בתחום זה. יודגש כבר עתה כי חלק מהפעולות נמצאות תחת חקיקה וחלק מהפעולות מותרות לכל אדם גם בלא כל הסמכה מפורשת. מקום בו ישנה חקיקה המתירה פעולה רק לאיש מקצוע ולא לכל אדם הרי שקוסמטיקאי / קוסמטיקאית שמבצעים פעולות אלו עוברים על החוק בהינתן שאינם עונים על הגדרות החוק (רופא לדוגמא).

⁸ בהתבסס על סילבוס האגף להכשרה מקצועית להכשרת קוסמטיקאית דרגה 1.

- כך לדוגמא מכוח **פקודת הרוקחים**⁹, לרוקח שמורה הזכות הבלעדית לרקוח חומרים (תכשירים). עוסקים בטיפול קוסמטיקה שבין היתר מציעים ללקוחותיהם חומרים ומשחות לעור אשר רקחו או ערבבו תכשירים בעצמם עבור לקוחותיהם עוברים לכאורה עבירה פלילית.
- הזרקת חומרים כגון בוטוקס או חומצה הילארונית שמורים לרופאים בלבד וזאת מכוח **פקודת הרופאים** [נוסח חדש], תשל"ז – 1976. בשנים האחרונות ולאחר פסיקה של בית המשפט נקבע כי גם רופאי השיניים מוסמכים לבצע הזרקות בעור המטופל וזאת תוך פרשנות של **פקודת רופאי השיניים** [נוסח חדש], תשל"ט - 1979 וכן חוזר משרד הבריאות מיום 5.9.19*. גם במקרה זה העוסקים בטיפול קוסמטיקה המבצעים פעולות השמורות לרופאים בלבד עוברים לכאורה עבירה פלילית¹⁰.
- חוק ציוד רפואי, תשע"ב – 2012 (להלן: "**חוק ציוד רפואי**") קובע כי "ציוד רפואי" ייחשב גם "מכשיר חשמלי הפולט קרינה מייננת או בלתי מייננת המשמש לטיפול קוסמטי".
- סעיף 2 (2) לחוק ציוד רפואי קובע כי "הוראה על שימוש בציוד רפואי בטיפול רפואי תינתן ושימוש בציוד רפואי כאמור ייעשה רק אם הציוד הרפואי הוא ציוד רפואי רשום או אם הוא מנוי בתוספת השנייה".
- קוסמטיקאים / קוסמטיקאיות רבים רוכשים מכשירים שונים ומגוונים לביצוע מגוון פעולות קוסמטיות על מנת להציע טיפולים אטרקטיביים. שוק המכשירים לטיפול קוסמטיים הוא רחב ביותר ומציע גם רכישה מקוונת של מכשירים תעשייתיים (ולא רק מכשירים ביתיים לשימוש עצמי) דרך אתרים כגון אמזון, עלי-אקספרס וכדומה.
- **חוק רישוי עסקים** תשכ"ח – 1968 מגדיר כי "שר הפנים רשאי, בהסכמת כל אחד מן השרים שקביעתו של עסק כטעון רישוי נעשתה בהתייעצות עמו, לקבוע בצו סוגי עסקים טעוני רישוי שלגביהם מתן הרישיון או ההיתר הזמני, או חידושם, אינם טעונים אישורם של נותני האישור, כולם או מקצתם.
- **צו רישוי עסקים** (עסקים טעוני רישוי), תשע"ג – 2013 קובע בסעיף 1.4 א לתוספת כי טיפול יופי וקוסמטיקה, פדיקור ומניקור ומכון שיזוף מחויבים ברישיון עסק בנימוק של הבטחת בריאות הציבור לרבות תנאי תברואה נאותים וזאת לתוקף רישיון של 10 שנים (טור ו' לתוספת).
- **תקנות רישוי עסקים** (תנאי תברואה נאותים לעסקים לא רפואיים לטיפול בגוף אדם), תשנ"ג – 1992 קובעות כי העוסקים בטיפול קוסמטיקה המעוניינים לפתוח עסק צריכים לקבל רישיון עסק העומד בתנאים המנויים בתקנה.

---

⁹ פקודת הרוקחים [נוסח חדש], תשמ"א – 1981

¹⁰ משיחה עם קוסמטיקאיות, מנהלות בית ספר לקוסמטיקה וגורמים נוספים בשוק עולה כי מדובר בתופעה לא רחבה וכי הם בעצמם לא מכירים קוסמטיקאיות שמבצעות הזרקות. קוסמטיקאית אחת ציינה שהיא מכירה ולטענתה העניין בולט יותר בקרב קוסמטיקאיות מחבר העמים.

דוגמאות מתוך הפסיקה

- לא פעם הגיעו מקרים של טיפולי קוסמטיקה לפתחם של בתי המשפט בישראל. להלן מספר דוגמאות העשויות להמחיש את הלך הרוח והסכנות הטמונות בטיפול קוסמטי ללא הכשרה מתאימה.
  - "... האם קיים מושג של "הקוסמטיקאית הסבירה" בדומה ל"רופא הסביר", יש להשיב בהן רבתי... [ת"א 13318-06 חנה מזרחי נ' ענתיבי ענת סיגל (יוני 2011)]
  - "...אם לוקה הידע של המטפל בחסר, מוטב שימנע מביצוע טיפולים, ואין להסכים עם מצב בו בורותו של המטפל מגולגלת לפתחו של המטופל-הניזוק..."
  - "... לא אוכל לסיים פסק דיני זה בלי לציין כי יש לראות בחומרה את התופעה שבה אנשים רוכשים מכשירי טיפול הנושאים בפוטנציאל נזיקי, וללא הכשרה מספיקה פותחים לעצמם מכון טיפולים וחושפים את המטופלים לאותם הנזקים בלא שיהיה למטופל או למטפל הידע הנדרש לכך... [תא (ת"א) 12125-04-12 סבטלנה פרידקין נ' מר בוריס לויט]

פרק ג' – סקירה בינלאומית

1. כללי

במסגרת הסקירה הבינלאומית התמקדנו במספר שאלות עיקריות (ראה פירוט מלא בנספח א) בין השאר נבחנו הפרמטרים הבאים:

- הגדרה חוקית של המקצוע;
  - האם המקצוע מוסדר בחקיקה;
  - במידה וכן, כיצד (רישוי, הסמכה וכד');
  - מיהו גוף האחראי לאסדרה ולפיקוח (גוף רגולטורי);
  - אילו פעולות מורשים לבצע העוסקים בתחום טיפולי הקוסמטיקה;
- הסקירה התמקדה במדינות מערביות וכללה סקירות של מסמכים פומביים וכן הסתייעות ברפרנטים במדינות הנבדקות שאינן דוברות אנגלית (גרמניה, צרפת).

2. ממצאים עיקריים

להלן תמצית הממצאים:

- נקדים ונאמר כי אין אחידות או תמימות דעים בעולם באשר לסוגיית רישוי המקצוע. ישנן מדינות שמחייבות רישוי (מדינות בארה"ב), ישנן מדינות שמחייבות הסמכה ורישום בלשכת בעלי המקצועות (צרפת), ישנן מדינות בהן אין כל חובה כלל ומדובר ברשות בלבד הן ההסמכה והן הרישום (גרמניה) וישנן מדינות כמו קנדה בהן המדינה מחולקת לפרובינציות וכל פרובינציה נוהגת באופן עצמאי. חלק מהפרובינציות לא מחייבות ברישוי אלא משאירות את זה לשיקול דעת הקוסמטיקאי / קוסמטיקאית וחלק מהפרובינציות מחייבות רישוי מטעם הגילדה המקומית שהוסמכה לכך.

אסדרת המקצוע –

צרפת

- בצרפת קיימת הכשרה וכן קיים חובת הרשמה במרשם ייעודי¹¹. לא ניתן לפתוח עסק מסודר (חנות, דוכן וכו') מבלי שלפחות המנהל/ת או אחד העובדים יהיה בעל הכשרה ורישום.
- תעודת CAP Esthétique, Cosmétique, Parfumerie - היא התעודה החיונית לעבודה במכון יופי, חנות בושם או אפילו במספרה.
- הכשרה זו, הנגישה לתלמידים ברמה השלישית (כלומר החל מתלמידי תיכון), אורכת שנתיים והיא פופולרית מאוד. מדובר בקורס לימודי תעודה בן שנתיים. קורס זה נוצר עבור סטודנטים המחפשים קורס מקצועי שיכול לאפשר להם לחזור לחיי העבודה במהירות האפשרית.
- הכשרה זו מלמדת את התלמידים לשלוט בטכניקות טיפוח אסתטיות (איפור, הסרת שיער, מניקור, טיפוח גוף וכו') אך גם כיצד לעבוד בסלון לטיפול אסתטי (ייעוץ ללקוחות, הדגמה, טכניקות מכירת מוצרים, כללים היגיינה, ניהול מלאי וכו')¹².

¹¹ French decree n°98-246. It is mandatory for practicing a profession or part of a profession covered by Article 16 of law n°96-603 of July 5th, 1996 regarding the promotion of trade and crafts
¹² https://diplomeo.com/formation_professionnelle-esthetique

גרמניה

- מחד, כל עצמאי שמרוויח כסף ממקצוע - נדרש להיות רשום במקצועו ולקבל רישיון לעסוק בו TRADE LICENSE. את העסק לא חייב להוביל אדם מוסמך - MASTER CRAFTSMAN. אם הפעילות היא כפריילנסר ללא בית עסק קבוע, אפשר גם ללא הסמכה רשמית¹³.
- רישום בגילדה המקצועית המקומית או קבלת תעודת הסמכה הן על פניו אמצעי מגביר אמינות ומשדר מומחיות ואחריות, מה שיכול לסייע להביא לקוחות - אבל בפועל אין חובה¹⁴.
- כחלק מקבלת רישיון עסק, משרד הבריאות הגרמני (דרך המחוזות השונים) עשוי לשלוח פקחים לבצע בדיקות היגיינה במכוני קוסמטיקה מסודרים / ביתיים - לבחון חיטוי מכשירים ושימוש בכפפות במהלך הטיפול בלקוחות. בעיות בתחום זה עשויות להוביל לשלילת רישיון עסק. אך אין אכיפה כלשהי ביחס למקצוע עצמו וגם ביחס לקוסמטיקאים / קוסמטיקאיות מוסמכים.

קנדה

- בקנדה, כל מחוז (יש 10 פרובינציות - PROVINCE) מגדיר לעצמו את תנאי ההסדרה של מקצוע טיפולי הקוסמטיקה Esthetician. לרוב, אסדרה במחוז אחד תקנה זכות לעבוד גם במחוזות אחרים ללא צורך בהשלמות. ההסדרה היא במתווה רישוי חד פעמי.
- בניגוד למקצועות אחרים טעוני רישוי, העיסוק בטיפולי קוסמטיקה בקנדה אינו מצריך ממקבלי הרישיון לבצע CEU - CONTINUING EDUCATION UNITS, דהיינו השלמת מערכי הדרכות המשך (שנתי / רב-שנתי) בסך מסוים של נקודות זכות.
- קיים שוני רב בין המחוזות. בחלקם, הגוף המסדיר הוא ה-Regulatory board של המחוז (גוף ממשלתי האמון על הסדרת מקצועות מרובים). במקרים אחרים, זוהי הגילדה המקצועית המקומית. כך לדוגמא, במחוז אונטאריו - גוף אסדרת מקצועות שככה"נ כפוף למשרד החינוך בממשלת המחוז. במחוז מניטובה - Manitoba Board of Barbers and Cosmetologists -

מישיגן (ארה"ב)

- קיימת חובת רישוי ל-Esthetician במישיגן. יש למלא טופס מקוון. עלות הבקשה ודמי רישוי לשנתיים היא \$65.
- הגוף האחראי לאסדרה הוא ה-Department of Licensing and regulatory affairs (LARA) - גוף ממשלתי רשמי מטעם ממשלת מישיגן¹⁵.
- גוף זה מסדיר גם מקצועות אחרים כמו COSMETOLOGIST (מאפרת / ביוטי), מניקוריסטית, ועוד.

תחומי פעילות עיקריים לעוסקים בטיפולי קוסמטיקה -

צרפת

- טיפולי יופי בטכניקות אסתטיות. כולל איפור הפנים והגוף, טיפול בציפורניים, ועוד

¹³ <https://www.firma.de/en/company-formation/gewerbeanmeldung-everything-you-need-to-know-about-trade-registration-in-germany/>

¹⁴ <https://www.gewerbeanmeldung.de/gewerbe-anmelden/kosmetiksalon-kosmetikstudio>

¹⁵ https://www.michigan.gov/lara/0,4601,7-154-89334_72600_72602_72731_72864---,00.html

- מותר לבצע עיסוי כל עוד הוא אינו רפואי.
- ייעוץ בתחום האסתטיקה - בין היתר ניתן להמליץ על רכישת מוצרי טיפוח שונים (ובלבד שהם עומדים בתקנים ובריאותיים).
- אסור לבצע הסרת שער בטכניקה אחרת מ-ווקס (שעווה) ופינצטה - בפרט אסור להסיר שיער בלייזר (במכשור 'מקצועי'). כנראה שאסור לבצע גם אפליקציה לשיער בהיר, בפולסים של אור (עם מכשור 'ביתי'), אבל מכשור זה נמכר בחנויות ולכן בפועל זה לא נאכף.
- אסור לבצע שום פעולה המוגדרת 'רפואית' / חודרנית.
- אסור לבצע Cryotherapy - טיפולים בהקפאה (כמו קרח יבש על העור הפגום)
- אסור לבצע טיפולי בוטוקס או הזרקות של חומרים אחרים

גרמניה

- כל פעילות למעט פעילויות ששמורות לרופאים בלבד.

קנדה

- בחלק מהמחוזות אין הגדרה.
- על פי הגדרת מחוז נובה סקוטיה (בחוק המחוזי)¹⁶ -
  - מתן טיפולי שיער כולל גזירה, צביעה, הבהרה, יישור, סלסול, ייבוש, גילוח, או כל טיפול אחר העושה שימוש באמצעי כימי או מכני בשיער
  - הדבקה / הארכה של ריסי עיניים
  - ביצוע איפור שאינו קבוע
  - טיפול בציפורניים דרך מניקור, פדיקור, תוספות, ועוד
  - הסרת שיער דרך שעווה, גילוח או שימוש בתמציות קוסמטיות, שמנים, קרמים, או תרכובות אחרות המותרות בחוק.
  - טיפול בעור באמצעות כל דרך המותרת בחוק - by any act prescribed by the ; regulations

הגוף המכשיר עוסקים בטיפולי קוסמטיקה –

צרפת

- משרד החינוך באמצעות בתי ספר מקצועיים.
- בתי ספר פרטיים בעלי הסמכה ממשרד החינוך וממשרד הבריאות.

גרמניה

- בתי ספר ייעודיים לקוסמטיקה - מוסדות פרטיים. ככה"נ בפיקוח מינימלי מצד הגילדה המקצועית המקומית.

קנדה

¹⁶ <https://nslegislature.ca/sites/default/files/legc/statutes/cosmetology.pdf>

- בבריטיש קולומביה - בתי ספר פרטיים אשר הוסמכו לכך ע"י ה-Beauty Council¹⁷.
- בנובה-סקוטיה - כנ"ל.

מישיגן (ארה"ב)

- בתי ספר פרטיים אשר קיבלו את אישור הגוף המסדיר LARA.

תנאים לקבלת הסמכה / רישיון –

צרפת

- יש תחילה להשלים לימודי תעודה של CAP או BEP בתחום הקוסמטיקה. תעודות אלו מוענקות ע"י משרד החינוך הצרפתי (לאחר 2 או 3 שנות לימוד בתיכון מקצועי), או לאחר השלמת 1 שנת לימוד לפחות בבית ספר פרטי לביוטי, אשר הוסמך ע"י משרד החינוך.
- בניגוד למקצועות אחרים קרובים, בהם ניתן להמיר את הלימודים העיוניים ב-3 שנות ניסיון מעשי, מקצוע טיפולי הקוסמטיקה הוא היחיד מבין מקצועות הביוטי בהם אין זה המצב.

גרמניה

- על מנת לקבל הסמכה של 'קוסמטיקאי / קוסמטיקאית מוסמכת' יש להשלים 3 שנות לימוד במוסד רשמי המוכר ע"י הגילדה המקצועית, ולקבל תעודה (ככל הנראה אחרי מעבר של מבחן פנימי)
- על מנת לקבל תעודת עוסק מוסמך בתחום טיפולי הקוסמטיקה יש להשלים מסלול של 3 שנים במסגרת חינוכית רשמית - ב"ס מוסמך לטיפול קוסמטיקה¹⁸.

קנדה

- במחוז בריטיש קולומביה, המקצוע אינו מוסדר. אין צורך ברישיון או בהסמכה כלשהי. קוסמטיקאי / קוסמטיקאית אמנם יכולים לסיים הכשרה מסודרת כלשהי במכללה או בבית ספר לביוטי, אך זה אינו חובה - הוא יכול גם פשוט להתחיל לעבוד ולצבור ניסיון תוך כדי עבודה On the job training. מומלץ להירשם בגילדה המקומית BeautyCouncil, כאינדיקציה לרצינות ולאחריות - אבל גם זה לא חובה כלל¹⁹.
- לעומת זאת - איגוד הקוסמטולוגיה במחוז נובה סקוטיה כן דורש רישוי - האיגוד / גילדה המקומי Cosmetology Association of Nova Scotia בוחן Estheticians אחרי השלמת 1500 שעות לימוד בבית ספר פרטי מורשה. אחרי מעבר המבחן יש לשלם \$150. המחזיק ברישיון בסיסי יכול בהמשך לעבור הדרכות מתקדמות וכך לקבל גם רישיון MASTER ורישיון 'מדריך' INSTRUCTOR²⁰.
- קוסמטיקאים בנובה סקוטיה נדרשים לקבל היתר PERMIT להפעלת עסק - בין אם זהו סלון קוסמטיקה מסודר (חנות), או עסק ביתי או אפילו עיסוק נייד (Mobile). כל היתר הוא קצת שונה.

¹⁷ <https://pwp.vpl.ca/siic/guides/estheticians-cosmetologists-make-up-artists/>

¹⁸ <https://trackingtack.com/2018/12/20/affordable-cosmetology-schools-germany/>

¹⁹ <https://pwp.vpl.ca/siic/guides/estheticians-cosmetologists-make-up-artists/>

<https://beautycouncil.silkstart.com/cpages/professional-directory>

<https://beautycouncil.silkstart.com/cpages/join-renew>

²⁰ <https://www.nscosmetology.ca/licences/cosmetology-licence>

<https://www.nscosmetology.ca/licences/cosmetologist-visitor>

<https://www.nscosmetology.ca/licences/how-to-become-licensed-in-ns>

²¹ <https://www.nscosmetology.ca/about-us/cosmetology-act-and-by-laws>

ההיתרים מוענקים ע"י הגילדה המקומית ומתחדשים מדי שנה. במקרה של סלון קוסמטיקה יש לקבל גם רישיון עסק²².

מישיגן (ארה"ב)

- ניתן להגיש בקשה מגיל 17, לאחר חתימה על הצהרה קצרה של 'כוונות טובות' וכך שאין הרשעות קודמות הקשורות לתחום העיסוק המבוקש. יש לספק תעודה מזהה, ואישור על השכלה לפחות עד כיתה ט'.
- יש להשלים לפחות 400 שעות לימוד בב"ס פרטי מורשה לקוסמטולוגיה (ביוטי), או לחלופין 400 שעות כעוזר (סטאז'ר) המועסק במכון מורשה המספק שירותי קוסמטיקה, במשך חצי שנה לפחות.
- העומדים בתנאים אלו יכולים לגשת למבחן המשלב בין בחינה מעשית ותיאורטית.
- ציון עובר הוא של 70 נקודות לפחות. לאחר מכן יש מבחן מעשי שאורך 95 דקות. יש להביא מודל (אישה חברה) שמגיעה עם איפור עיניים וליפסטיק. עליה מבצעים את המטלות. יש להביא גם ציוד וכלי איפור אישיים. במבחן זה יש לקבל לפחות 75% מהנקודות (יש ניקוד של 58 נקודות סה"כ)²³.

חידוש רישיון –

צרפת

- הסמכה חד פעמית ללא צורך בשימור כשירות או תנאים לחידוש.

גרמניה

- אין חובה לרישיון ואין צורך בהליכי חידוש או שימור כשירות.

קנדה

- במחוז נובה סקוטיה - שם יש חובת רישוי - נדרש חידוש תקופתי של הרישיון (לא ברור כל כמה שנים). אדם שהחזיק ברישיון אשר פג תוקף ובמשך 3 שנים לא חידש אותו, וכעת מבקש לחדש אותו, יידרש ע"י הגילדה המקצועית המפקחת לשלם קנס כספי של \$25 כתנאי לחידוש הרישיון. במידה והאדם לא חידש את הרישיון למשך 3-8 שנים מאז פג תוקפו, חידוש יגרור קנס לצד עמידה במבחן בתחום התברואה (Infection control). במידה ומדובר על רישיון שפג לפני מעל 8 שנים, חידושו כרוך למעשה בביצוע הליך רישוי מחודש הכולל הדרכות, מבחנים וכו' - אך זה נקבע על בסיס כל מקרה לגופו²⁴.

מישיגן (ארה"ב)

הרישיון תקף לשנתיים ולאחר מכן יש לחדשו אונליין בעלות של \$48 (חידוש לשנתיים נוספות). החידוש לא כרוך במבחנים כלשהם²⁵.

²² <https://www.nscosmetology.ca/permits/mobile-permit>

²³ <https://nslegislature.ca/sites/default/files/legc/statutes/cosmetology.pdf>

²³ <https://www.estheticschooling.com/how-to-become-a-licensed-esthetician-in-michigan/>

²⁴ <https://nscosmetology.ca/licences/lapsed-licence-holder#>

²⁴ https://nscosmetology.ca/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=161

²⁵ https://www.michigan.gov/documents/lara/Esthetician_Licensing_Guide_654085_7.pdf

סיכום סקירה בינלאומית

- נראה כי אין אחידות בין המדינות שנסקרו באשר למתווה האסדרה.
- נמצא כי חלק מהמדינות מאסדרות את תחום הקוסמטיקה וחלקן פועלות בדומה לישראל כאשר ההסמכה היא בגדר רשות בלבד.
- באשר למדינות שנבחנו בארה"ב עולה כי בכולן ישנה חובת רישוי ועל העוסקים בטיפול הקוסמטיקה חלה חובה להשלים לימודים / התמחות בהיקף שעות מוגדר.
- לעניין חידוש רישיון לא נמצאה מדינה בה יש מתודולוגיה לעניין שימור כשירות או חובת הכשרות תקופתיות.
- לעניין סמכויות העוסקים בטיפול קוסמטיקה נראה כי כמו בישראל גם במדינות הנסקרות העוסקים אינם יכולים לבצע טיפולי עומק (הזרקת חומצה הילרואנית או בוטוקס).

פרק ד' – כשלי שוק ומרכיבי סיכון

1. כללי

- דוח מבקר המדינה (2003) בנושא פיקוח משרד הבריאות על מרפאות ומכונים פרטיים מציין כי "הטיפולים המוצעים כרוכים, לעתים, בפעולות פולשניות ובשימוש בחומרים העלולים לגרום נזק, בין היתר, כוויות וצלקות. לעתים הנזק מהטיפול עלול להיות בלתי הפיך שיתוק ונכות, וכן עלולות להתפתח בעיות נפשיות בעקבות טיפול לקוי".
  - בעלי מקצועות שאינם רופאים, ובכלל זה טיפולים בתחום הקוסמטיקה, גולשים לעיתים לטיפולים פולשניים רפואיים לשכבות העמוקות של העור: פילינג בדרגות עמוקות; הרמת טבור; שימוש במכשירי לייזר בעוצמה גבוהה מהמותר לצורך הסרת שיער והצרת העור; שימוש במכשיר לטיפול בפלסמה להרמת עפעפיים; מזותרפיה, הסרת נגעי עור (אף על פי שרק רופא מוסמך לעסוק בטיפול כזה והוא גם אמור לאבחן את הנגעים ולטפל בהם)²⁶.
  - לדברי פרופ' אורנשטיין ראש הוועדה הבין-משרדית לבחינת העיסוק בקוסמטיקה: "קוסמטיקאיות כיום עושות שימוש במכשיר הלייזר, שהוא טיפול רפואי, כאשר אינן רשאיות למעשה לעסוק בטיפול רפואי". הפעלתם של מכשירי לייזר ואפילציה מהסוגים השונים כרוכה בכמה סכנות – פגיעה בעיניים עד כדי גרימת נזק בלתי הפיך לראייה, אם העיניים אינן מוגנות; פגיעה בעור, המתבטאת באדמומיות ובנפיחות, בכוויות, בצלקות, בשינוי פיגמנטציה, בהרס נימי דם וורידים דם, ברגישות יתר לאור; התפרצות מחלות דוגמת אפילפסיה; החמרה במצבם של חולי לב, חולים במחלות כלי דם ובעלי ליקויים עצביים, פגיעה כימית או תרמית וזיהום חיידקי. מעבר לאלה יש סכנה שאינה קשורה בקרן האור עצמה כגון שרפה, התחשמלות, פגיעות כימיות ועוד.
  - בשיחה עם קוסמטיקאית ביתית, אשר עברה קורס קוסמטיקה דרגה 1 נאמר כי מיד לאחר סיום הלימודים היא החלה לקבל לקוחות וחשה שמדובר בניסויים בבני אדם במרכאות כפולות. לדבריה, כאשר ללקוחה צצה אדמומיות או כוויה קלה כתוצאה מהטיפול היא נתנה לה אלווה או תכשיר מרגיע אחר וכך טיפלה בלקוחות בתחילת דרכה.
  - **יצוין כי קיים קושי לכמת את מספר המטופלים שניזוקו ולסווגם לפי גורם הנזק. מרביתם מגיעים לטיפול בקהילה, אצל רופאים בקופות החולים או בשוק הפרטי, והנתונים על כך אינם נאספים. רק המקרים הקשים ביותר, הדורשים פעולות כירורגיות, מגיעים לאשפוז במחלקות וביחידות לכירורגיה פלסטית.**
- פעילות האגף לאכיפה ופיקוח (משרד הבריאות) בשנים 2013 עד 2018:**
- קוסמטיקאיות שהתחזו לרופאות (שלא היה להן כלל רישיון לעסוק ברפואה או שלא היה להן רישיון לעסוק ברפואה בארץ) וביצעו הזרקות של תכשירים למטרה אסתטית לצורך הצרת העור ולהמסת שומן; (נגד אחת מהן הוגש כתב אישום).
  - בכמה מהמקרים נגרמו למטופלות נזקים קשים בפניהן.
  - עבירות אחרות הן של אנשים שהתחזו לרופאים, החזיקו בביתם ציוד רפואי, תרופות וחומרי הזרקה ועסקו בהזרקות למטרה אסתטית;
  - אנשים שניסו לרכוש חומרי מילוי מחברות ייצור וייבוא באמצעות תעודות רופא מזויפות;

²⁶ מתוך דוח מבקר המדינה, 2003 וכן מתוך פגישות עם קוסמטיקאיות וגורמים בשוק הקוסמטיקה בישראל.

- באחד המקרים התחזה ספך לרופא ועסק בהזרקות; במקרה נוסף התחזתה וטרינרית לרופאה וביצעה הזרקות²⁷.
- בשיחה עם ד"ר רוני ברקוביץ, מנהל אכיפה ופיקוח במשרד הבריאות עולה כי מספר המקרים בהם האגף מתעסק בכל הקשור לקוסמטיקה (בעיקר לעניין התחזות) הוא מקרים ספורים בשנה (כ-10). וגם אז מדובר במקרים של התחזות לרופא וביצוע פעולות של הזרקה או רקיחת חומרים אסורה או בשימוש בחומרים מזויפים שאינם תקינים.
- על פי ד"ר ברקוביץ הרוב המכריע של המקרים הוא מקרי התחזות. צוין כי למיטב זכרונו עד היום הוא טיפל במקרה אחד או שניים של כווייה שנגרמה על ידי קוסמטיקאית ממכשיר שמותר רק לרופא לתפעל.
- לבקשת משרד מבקר המדינה, מחלקות אחדות לכירורגיה פלסטית העריכו את נתוני האשפוז של המטופלים שניזוקו מטיפולים אסתטיים:
  - שיבא ואיכילוב כשמונה מטופלים בחודש;
  - רמב"ם כשני מטופלים בחודש;
  - מרכז רפואי ברזילי באשקלון מרכז רפואי כרמל בחיפה כמטופל אחד בחודשיים;
  - מרכז רפואי רבין בפתח תקווה ובני - ציון כמה מטופלים בשנה;

2. כשלי שוק ומרכיבי הסיכון²⁸

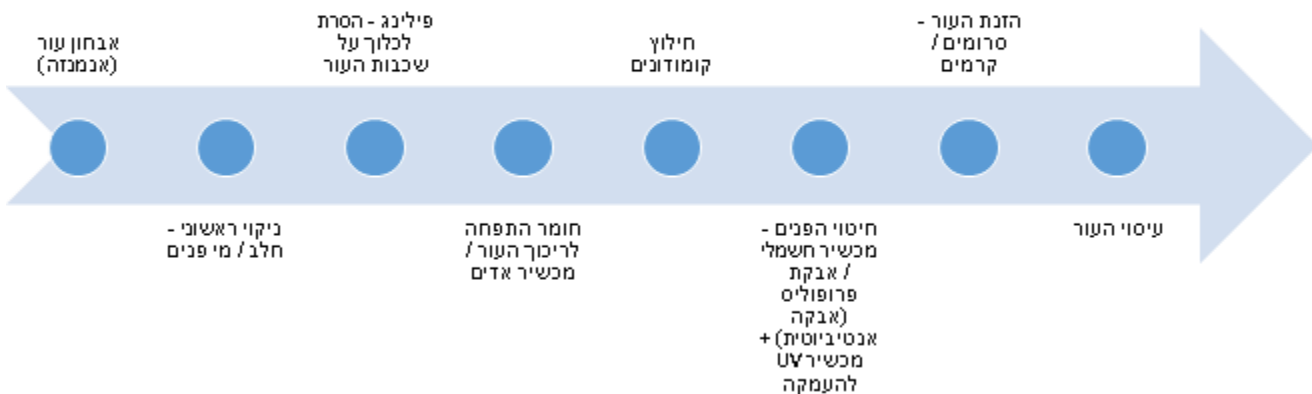
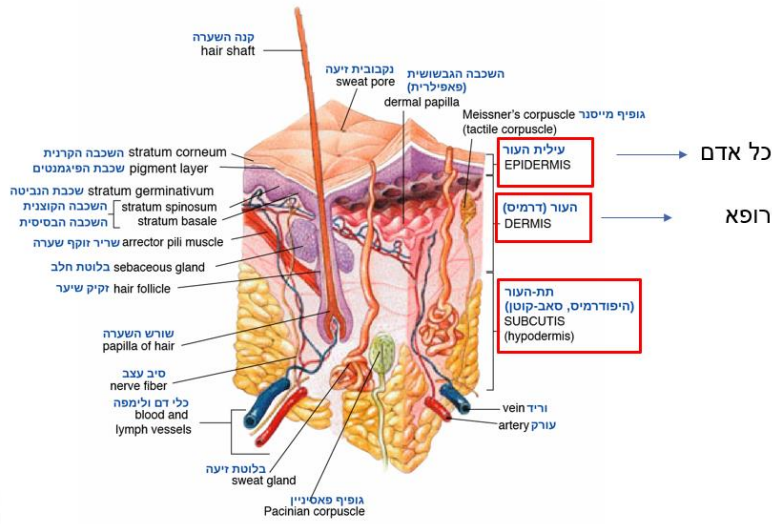
פעילות	גורמי סיכון / כשל	כיצד מתרחש
תנאי סף + הכשרה מתאימה	חוסר מקצועיות של המטפלות	תנאי סף נמוכים (11 שנות לימוד) הכשרה מיושנת ולא מעודכנת
הסרת שיער מכשירים חשמליים	פגיעה בעיניים פגיעה בעור (אדמומיות, נפיחות, כוויות, צלקות, שינוי פיגמנטציה) הרס נימי דם וורידים דם אפילפסיה החמרה לחולי לב וכלי דם זיהום חיידקי	הפעלת מכשיר בעוצמה יתרה אנמנזה שגויה
טיפול פנים	רגישות אלרגית לחומר ריאקציה בין חומרים זיהומים צריבה ונידוף של הרקמה ולכווייה או לפצע בשכבות העמוקות של העור	אי אבחון מוקדם של סוג העור קילוף העור - שימוש בחומרים כימיים ובמכשור חשמלי, למטרות של קילוף העור והצרתו, הסרת כתמים והסרת שיער רקיחת חומרים שלא ע"י רוקח מוסמך (העלאת ריכוז החומרים הפעילים בעזרת ריאקציה) שיטות טיפול על פי סוג עור מזותרפיה מריחת חומר בעל ריכוז חומרים פעילים החורג מהמותר ע"י משרד הבריאות

²⁷ דוח מבקר המדינה 2019 - אסדרת תחום הטיפולים והניתוחים הפלסטיים האסתטיים
²⁸ בהסתמך על מכלול הפגישות שהתקיימו.

כיצד מתרחש	גורמי סיכון / כשל	פעילות
גירוד הנגע והעלמתו ללא לקיחת ביופסיה מחט חשמלית – שימוש רופא בלבד	גירוד נגעים סרטניים גירוד העור עד כדי פציעת	הסרת נגעים בעור
חוסר היגיינה	מחלות זיהומיות	כללי

פרק ה' – סדר פעולות וניתוח העיסוק

- כפי שעמדנו בתרשים מיפוי פעולות העוסקים בטיפול קוסמטיקה, מדובר במספר ענפים עיקריים בהם מטפלים קוסמטיקאי / קוסמטיקאית ממוצעת.
- נציין כי לא כל הקוסמטיקאים מתעסקים בכל התחומים וחלקם מתעסקים רק בטיפול בעור (משחות וטכנולוגי) וחלקן שמות דגש על הסרת שיער (מכשור טכנולוגי).
- **טיפול בעור – סדר פעולות:**
  - העוסקים בטיפול קוסמטיקה (קוסמטיקאי /קוסמטיקאית) מורשית לעבוד על שכבת העור הקרויה עילית העור. במקרים בהם נעשה שימוש במזותרפיה מגיעה הקוסמטיקאי / קוסמטיקאית לקצה שכבת העור העילי (EPIDERMIS).
  - חל איסור על כל אדם למעט רופא לטפל בשכבת הדרמיס (DERMIS).

שימוש במכשירים טכנולוגיים לדוגמא

מטרות	אמצעים
הסרת שיער	גלי רדיו (RF)
הבהרת העור (פיגמנטציה)	לייזר (קרן אור)
אנטי אייגיינג	IPL
הקפאת שומן / הצרת היקפים	אינפרא אדום
טיפול באקנה	אולטרה סאונד
טיפול בנימי דם	
טיפול בקמטים	
מיצוק העור	

- יש לציין כי ישנם מכשירים המתאימים למספר פעולות ולכן מטפלים רבים בתחום הקוסמטיקה שאינם רופאים, מחזיקים בין מכשיר טכנולוגי אחד למספר מכשירים ומציעים מגוון טיפולים רחב.
- ישנם מכשירים המותרים לשימוש אך ורק לרופא ולכן קוסמטיקאי / קוסמטיקאית המחזיקה ומטפלת באמצעות מכשיר ששמור רק לשימוש רפואי עוברת עבירה על פי חוק. יצוין כי משיחה עם ד"ר ברקוביץ, מנהל אכיפה ופיקוח במשרד הבריאות, זכור לו מקרה אחד או שניים בהם טיפל במקרים של קוסמטיקאית המטפלת באמצעות מכשיר השמור לשימוש רפואי בלבד.

סדר פעולות – טיפול להסרת שיער באמצעות מכשיר²⁹

1. כל טיפול מתחיל באנמנזה (אבחון שגוי עשוי להביא לכוויות ופיגמנטציה בעור).
2. קביעת צבע העור על פי מדד קבוע ומוגדר (Skin Color). *קביעת צבע העור אינה רק בין אדם לאדם אלא אף בין אזורים בגוף המטופל (מידת חשיפה לשמש לדוגמא).
3. כפתור ה-Energy משתנה באופן אוטומטי לאחר קביעת צבע העור.

²⁹ ההסבר על סדר פעולות במכשיר הני"ל ניתן ממנהלת בית הספר הרב תחומי לקוסמטיקה

פרק ו' - סיכום ומסקנות

- מניתוח העיסוק עולה כי אמנם קיימת הסתברות לסיכון בעיקר נוכח ביצוע שתי פעולות המוגדרות "פולשניות": האחת – אבחון העור, שיש בו משום סכנה במקרה של העדר אבחון פתולוגי או אבחון פתולוגי לקוי טרם הטיפול בעור (הן בטיפולים טכנולוגיים כגון הסרת שיער והן בטיפולים כגון מריחת חומרים), השנייה- טיפול בעור עד כדי חדירה לשכבת הדרמיס. ואולם, מניתוח תביעות הנזיקין וכן נתוני האשפוז נוכח נזקים אסתטיים (שהוצגו בדו"ח מבקר המדינה) ניכר כי קיימת הסתברות נמוכה של פוטנציאל הנזק אשר אינו עולה לכדי סכנה ממשית לחיי אדם בטיפולים המותרים כיום לעוסקים בקוסמטיקה ומכאן שלא קמה עילה המצדיקה התערבות רגולטורית והגבלת עיסוק. **יחד עם זאת קיים קושי רב לאתר נתונים על היקף התופעה, חומרת הפגיעות ואופי המטפל הפוגע (רופא, קוסמטיקאי / קוסמטיקאית עם תעודת מקצוע, קוסמטיקאי / קוסמטיקאית ללא תעודת מקצוע וכדומה).**
- יובהר כי אכן מדובר במקצוע הכולל טיפול בגוף האדם באמצעות תכשירים שונים ומכשירים טכנולוגיים אך לא נמצאו ראיות לכך שמדובר במכשירים המסוכנים לציבור עד כדי הגבלת שימוש בהם לבעלי רישיון או רישוי בלבד.
- לא נמצאו אינדיקציות לקורבנות בקרב הציבור או לפגיעות עד כדי נכות פיזית קשה כתוצאה מפעולות קוסמטיקאים אשר מצדיקות הגבלת חופש העיסוק.
- מניתוח הסקירה הבינלאומית עולה כי במדינות שונות הליך ההכשרה הוא וולנטרי וכי אין אחידות לעניין דרישות רישיון או הרישום. מערך השיקולים להגבלת העיסוק במדינות הדורשות רישוי לעיסוק אינו מעוגן ומכאן שלא ניתן להסיק כי במדינות אשר קיימת חובת רישוי (לשם עיסוק בתחום) הדבר נשען על סיכון ציבורי.
- במסגרת הליך איסוף המידע ניכר כי השוק מייצר נורמות וכי מערך ההכשרה יציב. מרבית המבקשים לעסוק בתחום רוכשים הכשרה מקדימה, אם במסגרת האגף להכשרה מקצועית ואם במסגרת השוק הפרטי. דבר המסייע להעלאת רמת המיומנות ומצמצם את ההסתברות לסיכון.
- פעולות פולשניות (הזרקה, רקיחת חומרים וכד') מותרות במסגרת ייחוד פעולות לבעלי העיסוק שהוגדרו בחקיקה, קרי, רופאים, רוקחים ומכאן שכל ביצוע פעולות אלו שלא ע"י הגורם המוסמך בחוק מהווה עבירה פלילית והתחזות לבעל מקצוע. הגם כי מדובר בתופעה, אין באסדרת עיסוק כדי למנוע התחזות.

אגף בכיר לאסדרת עיסוקים ימשיך לעקוב אחר התפתחות העיסוק במקצועות הקוסמטיקה, וככל שעיסוק זה ישתנה הן בהיבט פוטנציאל הנזק הבריאותי והן בהיקפו אזי תתבצע הערכה מחודשת. הציבור מוזמן להעביר לידיעת האגף כל מידע מבוסס הנוגע להיקף תופעת נזק במקצוע זה.

25.11.21- לאור מידע חדש, האגף מבצע השלמה למחקר ובדיקה נוספת לעניין היקפי הנזקים וכן מרחיב את הבדיקה לתחום האיפור הקבוע.

נספח א' - רשימת הנושאים – סקירה בינלאומית

כללי

1. הגדרה חוקית של המקצוע
2. האם המקצוע מוסדר? במידה וכן, כיצד (רישוי, הסמכה וכד')?
3. מיהו גוף האחראי לאסדרה (גוף רגולטורי)? (משרד הבריאות, משרד אחר)
4. אילו פעולות מורשים לבצע ההעוסקים בטפילי קוסמטיקה?

הליך קבלת רישיון

5. מהם התנאים לקבלת רישיון/הסמכה?
6. האם ניתן לעבוד במקצוע גם ללא רישיון/הסמכה?
7. האם יש צורך בחידוש רישיון? במידה וכן, מה התהליך כולל?

הכשרה

8. מהו תהליך ההכשרה הנדרש?
9. מיהו גוף המכשיר (מדינה/פרטי/ פיקוח מדינתי)?

תחומי התמחות

10. האם יש מדרג/ דרגות במקצוע? במידה וכן, לציין.
11. האם יש תחומי התמחות במקצוע? במידה וכן, לציין.
12. האם המקצוע כולל טיפולים מסוג איפור קבוע/ קעקועים?
13. הזרקות חומרים (בוטוקס, חומצה הילורגאנית וכו') האם מותר או רק לרופא מותר?

נתונים

14. נתונים סטטיסטיים - מס' בעלי רישיון בכל קטגוריה של טיפולים (שיער, ציפורניים, עור).

אכיפה

15. סנקציות וענישה

מה העונש על חריגה מסמכות (הזרקות חומרים לא ע"י רופא לדוגמא)